

Нова українська школа

Українська мова

НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

КОНСПЕКТИ УРОКІВ

1

клас

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

М.І. Чумарна, О.В. Гурна, О.Б. Чайковська

УКРАЇНСЬКА МОВА
НАВЧАННЯ ГРАМОТИ
КОНСПЕКТИ УРОКІВ

1 КЛАС

І ЧАСТИНА

Посібник для вчителя

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 371.32
ББК 81.2я721
Ч 90

Рецензенти:

кандидат педагогічних наук, доцент

Онишків З.М.

викладач кафедри освітньої політики

КЗЛОП «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Банах О.В.

Чумарна М.І.

Ч 90 Українська мова. Навчання грамоти : конспекти уроків. 1 кл. : у 2-х ч.:
Ч 1: / М.І. Чумарна, О.В. Гурна, О.Б. Чайковська. — Тернопіль: Навчальна
книга — Богдан, 2018. — 176 с.

ISBN978-966-10-8479-6

У посібнику подано конспекти уроків з української мови (навчання грамоти) для 1 класу відповідно до підручника «Українська мова. Буквар. 1 клас» (авт. Чумарна М.І.), «Зошитів для письма та розвитку зв'язного мовлення. №1, №2» (Тернопіль: Навчальна книга — Богдан) (авт. Чумарна М.І., Будна Т.Б.).

Зміст посібника відповідає Державному стандарту початкової освіти та типовим освітнім програмам.

Передбачена робота з дитячою книжкою, введено уроки зв'язного мовлення, запропоновано ігри, кросворди, творчі завдання тощо.

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів та батьків.

УДК 371.32
ББК 81.2я721

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

Навчальне видання

ЧУМАРНА Марія Іванівна
ГУРНА Оксана Василівна
ЧАЙКОВСЬКА Оксана Богданівна

УКРАЇНСЬКА МОВА

НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

1 клас. Конспекти уроків. I частина

Посібник для вчителя

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Петро Кшитор*
Обкладинка *Ростислава Крамара*
Комп'ютерна верстка *Галини Кузів*
Технічний редактор *Неля Домарецька*

Підписано до друку 20.09.2018. Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк.20,46. Умовн. фарбо-відб.20,46.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 .

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

Передмова

Буквар — найважливіша книга в житті дитини, бо вона не просто навчає розпізнавати літери і складати їх у слова, не просто навчає читати. Ця книжка відкриває широке віконце у світ найважливіших цінностей дитини, — і починаються вони у світі казки.

Кожна українська дитина залюбки слухає і переповідає казочку «Курочка ряба». Ця проста казочка — один із найдревніших міфів світу про творення нашої землі. Кожен її персонаж — символ певної енергії: дід — сонце, баба — земна господиня, прародичка всіх живих істот, а мишка — символ суєтного світу, який необережними діями може призвести до руйнування наше велике Яйце — білий світ. Але Курочка (в міфології різних народів — це велетенська птиця Рух, яка знесла осяйне Яйце: нашу планету) заспокоює Діда й Бабу, що вона знесе друге яйце — не просте, а золоте. Казка розповідає про трансформацію земного світу, перехід нашої планети у вищу якість. Засобами казки наші пращури з далеких віків намагались донести нам найважливіші знання про закони творення світу, співжиття у ньому, відповідальності людини перед усіма царствами природи за її збереження.

Улюблені казочки дітей «Ріпка», «Колобок» теж вказують на те, що всі живі істоти й рослини народжуються або з яечка, або з кругленької насінини, і навіть форму мають схожу. Казка «Ріпка» підкреслює роль малої мишки, — цієї непримітної володарки підземного світу, — у діях людей та тварин. Її сила маленька, на перший погляд, але вирішальна. До того ж, казка підкреслює ідею взаємодії, взаєморозуміння і взаємодопомоги. У дружбі та злагоді можна з усім справитись.

А от у казці «Яйце-райце», котра в повному варіанті розповідає про те, як володарі неба подарували людині земний рай (Яйце-Рай-це), у першій частині описується війна між земним царством тварин і пташиним. Ця війна почалася з вини тієї ж підступної мишки, яка порушила закон правди й не поділилася одним зернятком. Так у світ вступила Брехня, і з Брехні та Кривди почалася війна між царствами природи. Ця маленька повчальна притча повинна одразу ввести свідомість дітей в розуміння того, що найбільшим злом у цьому світі, через яке відбувається все лихе, є Брехня, Жадібність і Несправедливість.

А якщо діяти по правді, то навіть дуже різні за своїм характером створіння можуть мирно уживатися в чарівній Рукавичці, яка теж є символом нашого земного світу. Варто проявити одне до одного повагу, співчутливість, приязнь, — і в світі настане мир.

Дуже красивою і повчальною є казочка про Івасика-Телесика. Це — казка про силу любові, яка у всіх світах передається дитині маминим голосом. Мамин голос — поклик любові: саме своїм голосом Баба покликала до життя дерев'яного хлопчика, «телесуючи» його, — тобто, одягаючи в тіло. Її колискова пісня стала наче покликом до життя, а далі, коли синочок плаває по житейському морю, мамин голос наворачтає його «до бережка».

Саме з таких найвищих цінностей, які давним-давно були закладені в основу родинного виховання дитини, починається входження в Буквар. І першим віршем, який відкриває цю книжку, є ось цей:

Я — українська дитина,
Земля моя — Україна.
Я книжку оцю відкриваю
І мову рідненьку вивчаю.
А в мові моїй, як в краплинці роси, —
Усіх українців звучать голоси.

У Букварі не просто подаються звукоряди на кожну літеру: автор намагалася системно подати понятійні ряди слів, з якими дитина ознайомлюється у процесі вивчення літер. Скажімо, літера О пов'язується з осінню і плодами, які люди виростили на своїх городах. Звук У асоціюється з деревами, які ростуть у лісі: дуб, бук, з птахами та комахами, які живуть у лісі. Тут же подається кросворд для впізнавання дерев та віртуальної мандрівки лісом. Звук І — це понятійне коло споріднених за змістом малюнка слів: двір, в якому живуть кінь, кіт, індик, діти пускають в небо паперові літачки.

А звук **И** заводить дітей у царство тварин, рослин і грибів.

Кросворди, загадки, скоромовки, вірші-кмітливічки допомагають дітям в ігровій формі навчатись грамоті. Цікавими є словогри, в яких діти пізнають різні смислові «відтінки» слів. Наприклад, вірш «Клубок»:

Котив котик клубок по колу,
Не було нудно котові ніколи,
Бо коли котик клубок котив,
Котик добре діло робив.

Діти вловлюють смислові відтінки слів котик, куток, клубок, колобок. А далі вчаться самі співтворити:

НА КАТКУ
Пішов наш к.ток
радо на к.ток,
та набив лобок,
та упав в к.ток.

Слід зауважити, що цей підручник пропонується з електронним додатком: до кожної теми дитина може знайти і переглянути мультфільм, послухати вірш чи пісню, переглянути малюнки відомих народних художників. До того ж, розроблено великий арсенал додаткових текстів, ігор, лічилок і скоромовок, які буде використано в навчальному плані та конспектах, в робочих зошитах. Скажімо, лічилки можна використовувати в різних моментах роботи з Букварем, — адже так важливо, щоб дитина пізнавала світ з усіх ракурсів і вправлялася в математичних навиках чи в пізнанні природи не лише на уроках математики та природознавства. Тому цей Буквар — взірець цілісного підручника, який всебічно розвиває дитину.

На допомогу вчителям пропонується додатковий матеріал.

Марія Чумарна

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію книги.